

Handlingsplan 2022–2025

NÄRA MAT: NORRBOTTENS LIVSMEDELSSTRATEGI

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

NÄRPRODUCERAT

LOKALOOLAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

Innehåll

STRATEGISKA MÅL	5
ÖKAD LÖNSAM PRODUKTION AV NORRBOTTNISK MAT	6
ÖKAT VÄRDE FRÅN PRODUKTION AV NORRBOTTNISK MAT	11
HÖG LIVSMEDELSBEREDSKAP I NORRBOTTEN	13
KUNDERNA KÖPER MER NORRBOTTNISK MAT GENOM	17
ÖKAD KUNSKAP OM HÅLLBAR KONSUMTION	17
EN UTVECKLAD OCH ATTRAKTIV NORRBOTTNISK MATMARKNAD	20
PRODUKTIONEN AV NORRBOTTNISK MAT HAR EN STÖRRE DEL I SAMHÄLLETS UTVECKLING OCH PLANERING	26
NORRBOTTNISK MAT BIDRAR TILL ATT UTVECKLA CIRKULÄR EKONOMI	30
GENOMFÖRANDE - VEM GÖR VAD?	33

Handlingsplan 2022–2025

I denna handlingsplan presenteras en konkretisering av åtgärder för att uppnå de strategiska målen i Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi 2022–2030. Handlingsplanen kan utvärderas och justeras vid behov år 2025, för att åtgärderna ska vara relevanta för uppfyllelsen av de strategiska målen. Handlingsplanens totala målgrupp är alla som kan bidra till genomförandet av strategin i såväl producent som konsumentled, i alla delar av värdekedjan för livsmedel.

Åtgärderna i arbetet ligger i linje med de i strategin utpekade viktiga insatserna för att målen ska uppnås, som är följande:

- Produkt- och marknadsutveckling i hela värdekedjan
- Inspirations- och motivationsaktiviteter
- Kompetensutveckling
- Innovationsarbete
- Olika strategiska utvecklingsprojekt
- Informationsaktiviteter
- Aktivt samarbete mellan organisationer och företag

Åtgärderna i arbetet kopplas till globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Läs mer om dessa på www.globalamalen.se

Strategiska mål:

1. Ökad lönsam produktion av norrbottnisk mat

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.

2. Ökat värde från produktion av norrbottnisk mat

Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.

3. Höjd livsmedelsberedskap i norrbotten, med produktion som är motståndskraftig mot risker

En robust norrbottnisk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar.

4. Kunderna köper mer norrbottnisk mat genom:

a. Ökad kunskap om hållbar konsumtion

Kunskaper om norrbottnisk produktion, dess mervärden och hälsosamma matval genom norrbottnisk mat har ökat.

b. En utvecklad och attraktiv norrbottnisk matmarknad

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

5. Produktionen av norrbottnisk mat har en större del i samhällets utveckling och planering

Produktionen av norrbottnisk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället.

6. Norrbottnisk mat bidrar till att utveckla cirkulär ekonomi

Ökad produktion och konsumtion av norrbottnisk mat har bidragit till cirkulär ekonomi, den gröna omställningen och Agenda 2030

1. Ökad lönsam produktion av norrbottnisk mat

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.

– För en betydande ökning av volym krävs fler företag och ökad produktion i befintliga företag. Det krävs också betydande lönsamhet i företagen. Effekter uppnås i huvudsak genom att skapa attraktiva förutsättningar för företag i hela livsmedelskedjan med förbättrad produktivitet, utvecklade produktionsprocesser och hållbar företagsledning. Utvecklade finansieringslösningar är en förutsättning för utveckling.

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
Ökad produktion i befintliga företag som bidrar till norrbottnisk mat	<p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som inspirerar, motiverar och visar på potential för utvecklingsarbete i företag i hela livsmedelskedjan med fokus på producentledet. Aktiviteterna kan vara i form av föredrag, studiebesök eller erfarenhetsgrupper. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompetensutveckling i hela livsmedelskedjan, på individ och företagsnivå med fokus på att analysera produktionsprocesser, identifiera förbättringar samt träning i att genomföra bättre rutiner och metoder. I dagligt tal brukar det benämnas som ett utvecklat produktionsmanagement 	Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.	

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Ökad produktion i befintliga företag som bidrar till norrbottnisk mat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Företagsledningsprogram ("Strategisk Företagsledning") för företag i hela livsmedelskedjan som syftar till att ge företagarna ett bättre helhetsperspektiv och kunskaper om vilka delar av företagsledningen som behöver förbättras och utvecklas för att öka lönsamheten och därmed stärka konkurrenskraften. De olika kunskapsområdena är marknad och kommunikation, ekonomi, organisation-ledar- och medarbetarskap, produktion (processer, styrning, produktutveckling och produktionsprocesser), utveckla strategier, innovation och entreprenörskap. - Åtgärder som gör att företag i hela livsmedelskedjan kan verka som attraktiva företag och attraktiva arbetsplatser som är jämställda, jämlika, med rätt kompetens på rätt plats och med en hög produktivitet. - Aktiviteter som stimulerar och möjliggör för företag att medverka i olika värdeskapande nätverk (nya och befintliga) som underhåller lärande för utveckling. - Aktiviteter för att öka kompetensen hos rådgivare och utbildare. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Företags- och entreprenörsutbildningar och aktiviteter som riktar sig till hela näringslivet, inklusive livsmedelskedjans aktörer, för att uppnå ett starkt entreprenörskap i hela värdekedjan. - Utvecklingsprogram för primärproducenter att förstärka produktivitet och produktion i syfte att förstärka företagets vinstmarginaler. 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Ökad produktion i befintliga företag som bidrar till norrbottnisk mat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utvecklingsprogram för rådgivare och utbildare i effektskapande verksamheter. - Samarbeten mellan länets aktörer och med olika lärosäten, nätverk och kunskapskluster nationellt och internationellt för att utveckla kompetens- och kompetensimplementering hos länets aktörer runt företagen i livsmedelskedjan. - Förstärkning och etablering av kunskapsresurser regionalt. <p>Informationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regelbundna informationsträffar mellan myndigheter och företagare för att utveckla en kultur med ett stödjande och coachande förhållningssätt mellan myndigheter och företagare som bygger på förtroende. 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	
<p>Fler företag som bidrar till mer norrbottnisk mat</p>	<p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som ökar kunskapen om och viljan hos människor att starta livsmedelsproducerande företag i Norrbotten, exempelvis genom att arrangera träffar, producera Podcast eller annan media med relevant och inspirerande innehåll. - Aktiviteter och samverkan mellan företagare, utbildningsaktörer, branschorganisationer och offentliga aktörer för att höja yrkesstatusen i livsmedelskedjan, för att starta upp och driva företag samt vara anställd i branschen. - Aktiviteter med livsmedelssektorns aktörer för att stimulera till fler ägar- eller generationsskiften på företagsnivå. 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Fler företag som bidrar till mer norrbottnisk mat</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Aktiviteter riktade till yngre målgrupper för att väcka ett intresse för livsmedelsproduktion. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samverkan och aktiviteter i nav och nätverk för att motivera och ge goda förutsättningar för unga som vill driva fiskeföretag. – Branschöverskridande samverkan som skapar nya affärsmodeller och möjliggör hållbar livsmedelsproduktion. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> – Arbete för att utveckla och förstärka länets utbildningar som riktar sig till framtidens livsmedelsföretagare och personal i hela livsmedelskedjan genom aktivt arbete med kompetens och attraktivitet (exempelvis Grans naturbruksgymnasium, livsmedelsprogrammen och YH-utbildningar). 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	
<p>Utvecklade finansieringslösningar</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kunskapshöjande aktiviteter och dialog mellan livsmedelsproducerande företag och finansierare för att öka finansierarnas kunskap om livsmedelsproduktionens förutsättningar – Informationsinsatser för att öka kunskapen om finansieringslösningar hos livsmedelsproducenter och livsmedelsförädlare samt finansierares krav på företagen och dess verksamheter. 	<p>Finansiärer (privata och offentliga) samt primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	

Volymen av norrbottnisk mat har ökat och lönsamheten i företagen är god.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Utvecklade finansieringslösningar</p>	<p>Innovationsarbete samt produkt och marknadsutveckling i hela värdekedjan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckla och/eller erbjuda finansieringslösningar som främjar konkurrenskraftiga villkor för livsmed.företag - Tillhandahålla finansieringslösningar med jämlika och jämställda villkor för att starta upp som ny livsmedelsföretagare och utveckla företagen i livsmedelsbranschen. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Livsmedelsbranschens aktörer anordnar studiebesök för finansierare hos livsmedelsproducenter med expansionsplaner <p>Påverkansarbete och samverkan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Länets aktörer jobbar med ett påverkansarbete och samverkan så att stödsystem och regelverk är anpassade till att utveckla livsmedelssektorns värdekedjor i Norrbotten. 	<p>Finansiärer (privata och offentliga) samt primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	

2. Ökat värde från produktion av norrbottnisk mat

Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.

– För att få ut ett ökat värde från produktionen krävs att ett ökat värde kan tas ut från marknaden. Kunderna behöver upptäcka och förstå det större värdet hos produkten. Utvecklingsarbete i kombination med kompetensutveckling driver på utvecklingen i värdekedjan. Effekter uppnås i huvudsak genom att starta upp och/eller driva ett allt intensivare produkt- och marknadsutvecklande arbete.

Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.	<p>Produkt- och marknadsutveckling i hela värdekedjan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som stimulerar och utvecklar produkt- och marknadsutvecklingen i hela värdekedjan. - Etablering av kunskapsresurser regionalt inom dessa kunskapsområden riktat till livsmedelssektorns företag. - Aktiviteter för att utveckla företagens marknadsföring och försäljning (i hela värdekedjan). - Utveckla besökarens/konsumentens måltidsupplevelser i butik och på restaurang genom att låta besökaren/konsumenten delta i aktiviteter eller möta olika typer av livsmedelsproducenter. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genomföra omvärldsbevakning och studieresor för att ta del av hur andra regioner och företag utvecklar värdet på sina produkter och värdekedjor. - Aktiviteter för att inspirera företagare att intressera sig för produkt- och marknadsutveckling. 	Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) och dryck samt aktörer inom besöksnäring och handel.	

Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Värdet från produktionen av norrbottnisk mat har ökat per enhet.</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genomföra kompetensutvecklingsinsatser riktat till företagare kring erbjudanden som skapar värde för kund och hur man skapar varumärken och produkter med unikiteten. - Aktiviteter för att öka företagets kompetens om olika marknadssegment, olika affärsmodeller (Business model canvas), marknadskanaler och relationer riktad till livsmedelsföretagare i hela värdekedjan. - Aktiviteter för att bibehålla och sprida kunskapen om att utöva lokala traditionella mathantverk, matkultur och livsmedelsproduktion med traditionella råvaror från fjäll, älddalar, lantbruk, skog och vatten (kust och inland). - Aktiviteter för att bibehålla kompetens om traditionell slakt, styckning och förädling av ren och viltkött - Aktiviteter för att bibehålla kompetens om traditionella fiske och förädlingsmetoder av fisk 	<p>Primärproducenter - och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) och dryck samt aktörer inom besöksnäring och handel.</p>	

3. Hög livsmedelsberedskap i Norrbotten, med produktion som är motståndskraftig mot risker

En robust norrbottnisk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar

– En robust livsmedelsproduktion innebär en ökning i produktion och att säkerställa leveransförmåga till konsument även vid samhällsstörningar. Effekter uppnås i huvudsak genom att skaffa mer kunskap om hur man skapar en större regional produktion av olika former av livsmedel, hur man identifierar risker i värdekedjan och dess omvärld samt hur man hanterar risker och osäkerheter i företag och värdekedja.

En robust norrbottnisk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
Ökad försörjningstrygghet av säkra livsmedel och rent vatten till Norrbottens invånare.	<p>Strategiska utvecklingsprojekt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Offentliga aktörer kompletterar och utvecklar sina verksamheter med särskild hänsyn till samhällsviktiga verksamheter där också livsmedelssektorns verksamheter ingår. - Utveckla åtgärdsplaner för beredskap på regional och kommunal nivå, där livsmedelsförsörjningen och livsmedelskedjans aktörer har en tydlig roll. - Undersöka om offentlig upphandling kan nyttjas som verktyg i ett strategiskt och långsiktigt beredskapsarbete. Utformning av offentliga upphandling av mat kan vara av betydelse. - Genomföra utvecklingsprojekt med inriktning på nödvatten med målsättning om att trygga tillgången på rent vatten i händelse av samhällsstörningar. Kommunicera resultatet från detta projekt till berörda målgrupper. - Genomföra en strategisk analys för att bedöma storleken av produktion och vilka livsmedel som behövs i ett skarpt beredskapsläge. 	Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.	

En robust norrbottensk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Ökad försörjningstrygghet av säkra livsmedel och rent vatten till Norrbottens invånare.</p>	<p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivt samarbete för att möjliggöra villkor för ökad konkurrenskraft i livsmedelssektorn och etablering av fler primärproducenter i länet. - Aktiviteter för att utveckla och trygga hållbara transporter och säkerställa leveransförmåga av livsmedel i händelse av samhällsstörningar. - Genom nationella och regionala samarbeten utveckla beredskapen över de nordliga länsgränserna, även med målsättningen om att öka försörjningstryggheten av mat och vatten i norra Sverige. - Utveckla samarbetet mellan länets aktörer och frivilligorganisationer. Exempelvis Blå stjärnan m.fl. 	<p>Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.</p>	
<p>Utvecklade risk- och sårbarhetsanalyser</p>	<p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den regionala risk och sårbarhetsanalys som tas fram regelbundet ska lyfta livsmedelsproduktionen på ett tydligt sätt för att utveckla sektorns förutsättningar att trygga tillgången på bra mat och rent vatten till länets invånare. - Risk- och sårbarhetsanalyser ska finnas i samtliga kommuner där livsmedelsproduktionen inkluderas som samhällsviktig verksamhet för att möjliggöra åtgärder riktade för en tryggad livsmedelsförsörjning. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter riktade till livsmedelsproducerande företag (primärproducenter och förädling) för att stärka kompetensen inom riskanalys och riskhantering där alla delar av företaget synliggörs. 	<p>Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.</p>	

En robust norrbottensk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Utvecklade risk- och sårbarhetsanalyser</p>	<p>Exempel på risker kan vara produktionsstörningar (skiftande väderlek, smittspridning, skador på egendom), brist på förnödenheter, teknikutmaningar, personalbrist, snabba marknadsvängningar, digitala hotbilder mm. Målet är utvecklade kunskaper i riskanalys och riskhantering i livsmedelsproduktionen och kontinuitetshandera de identifierade viktiga verksamheterna och deras eventuella kritiska beroenden. Företagen kan behöva avsätta en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser och ha en ekonomisk styrka som kan hantera oförutsedda händelser. Aktiviteterna kan resultera i en s.k. "Risk management plan" på företagsnivå.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Genomföra förstudie där risker kartläggs och analyseras i primärproduktionen samt framtagande av åtgärdsplaner på gårdsnivå som aggregeras till regional nivå. Motsvarande arbete kan sedan göras i hela livsmedelskedjan.. 	<p>Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.</p>	
<p>Ökad verksamhet kring klimatanpassning i livsmedelskedjan</p>	<p>Strategiska utvecklingsprojekt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Länets aktörer och primärproducenter ska göra en analys över möjligheter vid ett förändrat klimat för växtodling, samt identifiera vilka kunskaper som behöver skaffas i ett tidigt skede för att ta del av utvecklingen. - Aktiviteter för att identifiera åtgärder och möjliggöra hantering av växlande väderlek och dess konsekvenser men också ökad risk för smittspridning hos grödor och djur. 	<p>Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.</p>	

En robust norrbottnisk livsmedelsproduktion och dess värdekedjor tryggar tillgången på mat och vatten även vid samhällsstörningar

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Ökad verksamhet kring klimat-anpassning i livsmedelskedjan</p>	<ul style="list-style-type: none"> Regionala utvecklingsaktörer se på möjligheten att utforma vattenstrategi för Norrbottens lantbruk o trädgård i ett framtida ändrat klimat och med ökade förekomster av extremväder. Vattenkvalitet ska också ingå. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> Forskning och utveckling ska ske med målsättningen om att öka kunskaperna om aktuella naturgeografiska förutsättningar men också framtida klimatförutsättningar för primärproduktion av mat i norra Sverige. 	<p>Offentliga aktörer på kommunal, regional och nationell nivå samt livsmedelssektorns företag och organisationer.</p>	

4. Kunderna köper mer norrbottnisk mat genom:

4a. Ökad kunskap om hållbar konsumtion

Kunskaper om norrbottnisk produktion, dess mervärden och hälsosamma matval genom norrbottnisk mat har ökat.

- Effekter uppnås i huvudsak genom informations och kunskapshöjande aktiviteter samt genom att utveckla pedagogik och metoder.

Kunskaper om norrbottnisk produktion, dess mervärden och hälsosamma matval genom norrbottnisk mat har ökat.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
Ökad kunskap hos länets konsumenter om hållbar mat och modernt naturbruk	<p>Inspirations- och motivations-aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Livsmedelsföretag och primärproducenter anordnar publika aktiviteter riktad till allmänheten <p>Kompetensutveckling och aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Publicering av fakta om hållbar produktion och konsumtion av mat där norrbottniska mervärden tydligt presenteras på www.naramat.nu - Faktaspridning om hållbar matproduktion och norrbottniska mervärden till viktiga målgrupper. <p>Innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stimulera innovativa lösningar kring kunskapsöverföring mellan målgrupper. 	Invånare och konsumenter i Norrbottens län.	

Kunskaper om norrbottnisk produktion, dess mervärden och hälsosamma matval genom norrbottnisk mat har ökat.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Förbättra folkhälsan hos länets konsumenter genom ökad kunskap om hållbar konsumtion av mat och modernt naturbruk</p>	<p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunskapsaktiviteter för att öka nyttjandet av de norrbottniska kostråden "Hitta Ditt Sätt" riktad till länets invånare, både patienter och befolkning. - Kompetenshöjande insatser för att stärka utpekade grupperns folkhälsa och genom bra mat från länet. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samla och presentera statistik och fakta kring konsumtionsmönster på lokal, regional och nationell nivå. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunskapshöjande insatser till offentliga kommunala, regionala och nationella beslutsfattare om norrbottnisk livsmedelsproduktion, livsmedelskonsumtion och folkhälsa. - Aktivt förebyggande arbete i offentliga aktörers verksamheter, med målsättning om en ökad cirkulär ekonomi och bättre folkhälsa. - Erfarenhetsutbyte och aktivt deltagande i Livsmedelsverkets nätverk för hållbara matvanor för ett bättre och mer jämlik folkhälsa. 	<p>Invånare och konsumenter i Norrbottens län.</p>	

Kunskaper om norrbottnisk produktion, dess mervärden och hälsosamma matval genom norrbottnisk mat har ökat.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Öka barn- och ungdomars kunskap om hållbar mat och modernt naturbruk</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förse skolor och utbildningsaktörer med undervisningsmaterial om hållbar matproduktion och konsumtion som är anpassat utifrån våra norrbottniska förutsättningar. - Vidareutveckla utbildningsmaterial riktat till lärarutbildningen på LTU för att öka kunskapen om moderna brukningsmetoder för produktion av mat och hur man genom undervisning kan utveckla dessa kunskaper bland barn och ungdomar. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirera till att ämnet får större utrymme i skolan genom att anordna möten och studiebesök för pedagoger, lärarstudenter, SYV samt kommunala och regionala politiker. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som möjliggör för barn och unga att besöka/göra studiebesök på lantbruksföretag, förädlingsföretag, fiskeföretag eller renägare för att få egna upplevelser om hur vår mat produceras. - Utveckla skolträdgårds-/odlingsprojekt i länets kommuner – både längs kusten och i inlandet. - Aktiviteter som möjliggör att primärproducenter besöker skolklasser <p>Innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regionalt och kommunalt samarbete med akademien kring forskning- och utvecklingsprojekt. - Stimulera innovativa lösningar kring kunskapsöverföring mellan målgrupper. 	<p>Barn- och ungdomar samt pedagoger och politiker som fattar beslut kring prioriteringar</p>	

4b. En utvecklad och attraktiv norrbottnisk matmarknad

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

- Effekter uppnås i huvudsak genom informations och kunskapshöjande aktiviteter samt genom konkret utbildning och träning.

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Andelen norrbottnisk och svensk mat har ökat i offentliga kök, serveringar och då offentliga konferensköpare skriver avtal</p>	<p>Strategiska utvecklingsprojekt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Med utgångspunkt i framgångsrika exempel från andra regioner - utveckla en regional livsmedelspolicy/regionala riktlinjer för inköp av mat samt ett kunskapsstöd kring upphandling av mat riktat till offentlig verksamhet i Norrbotten, där perspektiv kring norrbottniska och svenska livsmedelsproduktionens mervärden, cirkulär ekonomi, livsmedelsberedskap men också perspektivet folkhälsa inkluderas. Utformningen samordnas, synkroniseras och har hävstång i övrigt hållbarhetsarbete. - Skapa modell för framtagande av upphandlingspolicy för offentliga aktörer som används vid bokning av konferenser, möten, representation och andra livsmedelsrelaterade inköp. - Uppsökande verksamhet hos olika offentliga upphandlare för att diskutera hinder och lösningar samt identifiera framtida möjligheter för regional mat 	<p>Offentliga aktörer (politiker, upphandling, måltidsservice, skolpersonal), leverantörer av livsmedel och livsmedelsproducenter.</p>	

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Andelen norrbottnisk och svensk mat har ökat i offentliga kök, serveringar och då offentliga konferensköpare skriver avtal</p>	<p>Kompetensutveckling och innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Producentträffar för att öka kunskapen om offentlig upphandling hos producenter - Aktiviteter som möjliggör att producenter samverkar för att kunna lämna gemensamma anbud - Konkreta utbildningar och träning av personal inom offentliga kök för ökad användning av norrbottnisk mat 	<p>Offentliga aktörer (politiker, upphandling, måltidsservice, skolpersonal), leverantörer av livsmedel och livsmedelsproducenter.</p>	
<p>Andelen norrbottnisk och svensk mat har ökat i butik, på restauranger och vid event.</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter för att öka kunskapen om närproducerad mat och modernt naturbruk bland personalen i handelsledet, genom fortbildningsinsatser med fokus på norrbottniska mervärden och norrbottnisk matkultur - Livsmedelsproducenter och organisationer erbjuder visningsresor för att öka kunskap om närproducerad mat bland personal i livsmedelsbutiker samt för att utveckla relationerna mellan producenter och personal i handelsledet. - Marknads- och säljutbildning av företagare inom livsmedelssektorn <p>Produkt- och marknadsutveckling i hela värdekedjan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handel frontar norrbottnisk mat i butik samt presenterar lokal och svensk mat på ett för konsumenten attraktivt sätt där varorna också är lätta att hitta. 	<p>Livsmedels-handeln, anställda inom handel, livsmedelsproducenter och branschrepresentanter.</p>	

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Andelen norrbottnisk och svensk mat har ökat i butik, på restauranger och vid event.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Länets aktörer verkar för att möjliggöra återkommande matevent som matmarknader, mattävlingar, matvisningar, skördefester, årets hållbara julbord etc. Livsmedelssektorn verkar för ökat samarbete mellan livsmedelsproducenter, grossister, detaljhandel och restauranger 	<p>Livsmedels-handeln, anställda inom handel, livsmedelsproducenter och branschrepresentanter.</p>	
<p>Attraktiva restaurangbesök med mer norrbottnisk mat på tallrikarna</p>	<p>Produkt- och marknadsutveckling i hela värdekedjan</p> <ul style="list-style-type: none"> Restauranger och turistföretag informerar alltid om matens ursprung och mervärde för gästerna Aktiviteter för att förbättra värdskap och service till våra besökare i restaurang och matbutiker Aktiviteter där primärproducenter och livsmedelsförädlare delar med sig av berättelser om traditionella livsmedel baserat på ursprung och värde Aktiviteter för att öka samarbetet mellan besöksnäringföretag och livsmedelsproducenter, exempelvis genom att anordna gemensamma mötesplatser för lokala producenter och besöksnäringföretag Anordna inspirerande mötesplatser för primärproducenter, förädlare och kockar för att utveckla menyer med råvaror från länet <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> Företagen ska aktivt jobba med åtgärder för att erbjuda attraktiva företag och arbetsplatser som är jämställda, jämlika och med rätt kompetens på rätt plats 	<p>Restauranger, caféer, handel, besöksnäringföretag och -aktörer. Livsmedelsproducenter och branschrepresentanter.</p>	

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Norrbottnisk mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet</p>	<p>Strategiska utvecklingsprojekt</p> <ul style="list-style-type: none"> - I samband med att produkt- och marknads-utveckling sker, kan även ett kreativt och innovationsbaserat arbete drivas som leder till att nya produkter lanseras. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter för att inspirera och motivera barn, unga men också vuxna att utbilda sig inom livsmedelssektorn, med en målsättning om fler sökande till restaurang- och livsmedelsprogrammen eller till andra yrkesutbildningar inom området. - Aktiviteter för att höja yrkesstatusen för att jobba inom restaurangbranschen i länet. Pedagoger vid dessa utbildningar utvecklar metoder för att höja yrkesstatusen, där norrbottniska råvaror och matkulturer kan bidra med inspiration. - Aktiviteter som innebär att restaurang- och livsmedelsprogrammen, samt yrkesutbildningar, samarbetar med primärproducenter eller exempelvis Grans Naturbruksgymnasium. Syftet är att pedagoger och studerande kan mötas och skapa egna relationer till norrbottnisk matproduktion men också träffa våra framtida primärproducenter. 	<p>Utbildningsaktörer, potentiellt blivande kockar och anställda inom restaurang och storkök.</p> <p>Livsmedelsproducenter och branschrepresentanter.</p>	

Andelen norrbottnisk mat har ökat i butik, på restauranger, vid event och i offentliga kök. Den regionala maten är lätt att hitta. Mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Norrbottnisk mat och produkter utvecklas kreativt och serveras med stolthet</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> – Utbildningarna ska bidra till ett ökat intresse, kunskap om och stolthet över närproducerad mat, modernt naturbruk, norrbottniska mervärden och norrbottnisk matkultur bland studerande vid yrkesprogram eller restaurang- och livsmedelsprogrammen. Detta kan åstadkommas genom att branschens aktörer tillsammans anordnar mötesplatser och fortbildningsaktiviteter för utbildningsansvariga och studerande. Kanske även tillsammans med lokala producenter. – Skapa fler kompetens- och kreativitetsutvecklande möten mellan producent och befintliga matkreatörer. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> – Branschens aktörer samverkar för ökad regional aktivitet. Samarbete ska även ske med andra nationella aktörer inom området. 	<p>Utbildningsaktörer, potentiellt blivande kockar och anställda inom restaurang och storkök. Livsmedelsproducenter och branschrepresentanter.</p>	

5. Produktionen av norrbottnisk mat har en större del i samhällets utveckling och planering

Produktionen av norrbottnisk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället

- Effekter uppnås i huvudsak genom ökat samarbete mellan länets offentliga aktörer och Nära Mat:s samarbetsaktörer. Främst krävs ökad kunskap kring strategiska frågor, modernt naturbruk/livsmedelsproduktion, basbehov för landsbygdens utveckling och en gemensam aktiv problemlösning.

Produktionen av norrbottnisk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Produktionen av norrbottnisk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetspartners verkar för ökad kunskap hos regionala och kommunala politiker och tjänstemän genom inspirations- och motivationsaktiviteter, informationsaktiviteter, genom aktivt samarbete och utformning av kunskapsunderlag som finns tillgängliga på www.naramat.nu. - Aktiviteter för ökad kompetens hos regionala och kommunala politiker och tjänstemän ska ske, där Nära Mat kan ha en framträdande roll, med målsättning om att livsmedelsproduktionen får en större del i samhällets utveckling och planering. Aktiviteter och dialog ska vara konstruktiv, möjliggörande och lösningsorienterad. Dialog och kompetenshöjning hos målgruppen är särskilt viktig i samband med den gröna omställningen av Norrbottens näringsliv. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Länets aktörer verkar för att fastighetsregleringar sker i samråd med markägare och företagare som brukar mark och vatten med mål 	<p>Region Norrbottens- samt kommunernas politiker och tjänstemän men också anställda på Länsstyrelsen i Norrbottens län</p>	

Produktionen av norrbottensk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Produktionen av norrbottensk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället</p>	<p>om att upprätthålla konkurrenskraftiga produktionsvillkor för lantbruk och livsmedelsproduktion.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Länets aktörer verkar för att fiskekvoter beslutas i god tid så att yrkesfiskande företag får goda förutsättningar för att planera sina säsongsverksamheter. - Länets aktörer verkar för en fungerande viltförvaltning av exempelvis stora fåglar, rovdjur, klöwilt och säl. 	<p>Region Norrbottens- samt kommunernas politiker och tjänstemän men också anställda på Länsstyrelsen i Norrbottens län</p>	
<p>Kommunerna har utvecklingsplaner för brukandet av mark och vatten för livsmedelsproduktion och mål om att stärka förutsättningarna för livsmedelsproducerande företag.</p>	<p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter för att lyfta kompetensen kring plan och bygglagen (PBL) och fastighetsbildningslagen hos de aktörer som berörs. <p>Strategiska utvecklingsprojekt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategiska utvecklingsprojekt som syftar till att länets kommuner och ev. Länsstyrelsen inventerar tillgång och förekomst av mark och vattenresurser som brukas för produktion av mat. Jordbruksmarken ska hanteras som nationellt intresse, med ett långsiktigt behovsperspektiv och utifrån Miljöbalken § 3:4. Skiften "Planeringsunderlag för brukningsvärd jordbruksmark i Norrbotten" ska fungera som kunskapsstöd i arbetet och dialog ska föras mellan kommuner och Länsstyrelsen i Norrbotten då osäkerhet kring fysisk planering råder. Översiktsplanering och detaljplanering hos länets kommuner ska utgå ifrån en aktuell omvärldsanalys, aktuell kunskap och praxis. Livsmedelssektorn definieras som samhällsviktig verksamhet. 	<p>Region Norrbottens- samt kommunernas politiker och tjänstemän men också anställda på Länsstyrelsen i Norrbottens län.</p>	

Produktionen av norrbottensk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Kommunerna har utvecklingsplaner för brukandet av mark och vatten för livsmedelsproduktion och mål om att stärka förutsättningarna för livsmedelsproducerande företag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Strategiska utvecklingsprojekt som syftar till att Norrbottens samtliga kommuner tar fram en långsiktig vision för mark och vattenanvändningen i sina översiktsplaner, med mål om att utveckla brukandet av mark- och vattenresurserna för att trygga försörjningsförmågan av mat samt bidra till en utvecklad cirkulär ekonomi. - Strategiska utvecklingsprojekt som bidrar till att Kommuner, Länsstyrelsen och Regionen utformar konkreta åtgärder, utifrån vision och mål, handlingsplaner för att möjliggöra att mark och vatten brukas aktivt för invånarnas livsmedelsproduktion. Åtgärderna bör med tydlighet ingå i aktörernas övriga verksamhetsområden och kopplas till målen i den regionala livsmedelsstrategin, Nära Mat. <p>Exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Offentlig upphandling av mat (mål 4b) • Utveckla beredskapsarbetet och säkerställa tryggad försörjning av norrbottensk mat och rent vatten (mål 3) • Näringslivsutveckling – stödja och utveckla norrbottens livsmedelsproducerande företag (mål 1 & 2) • Landsbygdsutveckling - tillgång till skola, omsorg och samhällsservice på strategiska platser där jordbruksmark finns, men också viktiga arbetsplatser för livsmedelsproduktion 	<p>Region Norrbottens- samt kommunernas politiker och tjänstemän men också anställda på Länsstyrelsen i Norrbottens län.</p>	

Produktionen av norrbottnisk mat ses som en viktig strategisk fråga och prioriteras av samhället			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Kommunerna har utvecklingsplaner för brukandet av mark och vatten för livsmedelsproduktion och mål om att stärka förutsättningarna för livsmedelsproducerande företag.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Myndighetsutövning som bygger på att utveckla en kultur med ett stödjande och coachande förhållningssätt mellan myndigheter och företagare som bygger på förtroende. Tjänstemän utvecklar regelbundet sin kompetens för kontroller av livsmedelsproducerande företag. • Undervisning i grundskola och på gymnasiet där kunskaper om livsmedelsproduktion och modernt naturbruk ingår (mål 4a). • Fysisk planering utgår ifrån att jordbruksmark är en ändlig resurs där tillgång till brukningsvärd jordbruksmark är en grundförutsättning för produktion av mat. Ett aktivt brukande av jordbruksmark bidrar till att cirkulär ekonomi utvecklas (mål 6). • Kommuner, Regionen och Länsstyrelsen kan bidra till att öka utvecklingstakten genom att driva och/eller finansiera riktade projekt eller insatser i riktning mot livsmedelsstrategins mål. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Länsstyrelsen ser på möjligheten att utveckla kunskapsunderlag för Norrbottens livsmedelsproduktion för att hantera målkonflikter: samverkan kring biologisk mångfald, klimatpåverkan (CO₂), produktivitet och effektivitet, kulturmiljö, grön infrastruktur m.m. Exempel på frågeställning: Hur ser det ut när vi har fördubblat norrbottnisk matproduktion för att säkerställa vår livsmedelsberedskap? 	<p>Region Norrbottens- samt kommunernas politiker och tjänstemän men också anställda på Länsstyrelsen i Norrbottens län.</p>	

6. Norrbottnisk mat bidrar till att utveckla cirkulär ekonomi

Ökad produktion och konsumtion av norrbottnisk mat har bidragit till cirkulär ekonomi, den gröna omställningen och Agenda 2030.

- För att utveckla cirkulär ekonomi inom livsmedelssektorn i länet krävs att både produktion och konsumtion verkar i samma riktning, där miljömässig-, ekonomisk- och social hållbarhet är varandras förutsättningar och stöd. Effekter uppnås i huvudsak genom innovationsarbete med företagen i fokus, men också genom att skapa förutsättningar som motiverar företag till en grön omställning med minskat nyttjande av fossil energi och minskat svinn i hela värdekedjan.

Ökad produktion och konsumtion av norrbottnisk mat har bidragit till cirkulär ekonomi, den gröna omställningen och Agenda 2030.			
Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
Cirkulär ekonomi utvecklas	<p>Produkt- och marknadsutveckling i hela värdekedjan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av produkter och marknadskoncept där miljömässiga mervärden från norrbottnisk produktion argumenterar för en ökad konsumtion av norrbottnisk mat och dryck. <p>Innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av arbetsmodeller och kreativa plattformar där företag snabbare kan implementera ny kunskap, metoder eller teknik som bidrar till att en cirkulär ekonomi utvecklas. - Utvecklad resurshushållning där produktion och konsumtion av mat och dryck i första hand utgår ifrån de resurser och naturgivna förutsättningar som finns i Norrbotten. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som inspirerar primärproducenter till att stimulera kolinlagring och markvård i norrbottniska odlingsjordar. - Aktiviteter som stimulerar ett kretslopp där djurhållning och odling av vegetabilier tillsammans bidrar till produktionen av norrbottnisk mat och dryck 	Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck. Konsumenter och samhällets aktörer.	

Ökad produktion och konsumtion av norrbottnisk mat har bidragit till cirkulär ekonomi, den gröna omställningen och Agenda 2030.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Grön omställning - minska användningen av fossil energi och förbättrad klimat-effektivitet</p>	<p>Innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckla alternativa insatsvaror för livsmedelsproduktion, exempelvis växtnäring, drivmedel och förpackningsmaterial. - Tillvarata spillvärme från exempelvis industri eller datahallar för att omsätta till livsmedelsproduktion. <p>Kompetensutveckling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stimulera att företag inom livsmedelsproduktion och livsmedelsförädling utvecklar en hög produktivitet där insatsvaror nyttjas på ett ansvarsfullt sätt och bidrar till god miljöprestanda och hög klimateffektivitet. - Företagsinriktade aktiviteter kring möjligheter att utveckla högre klimateffektivitet/ miljöeffektivitet där också bättre ekonomiskt resultat synkroniserar samt produktivitetens utvecklande aktiviteter med hög resurseffektivitet. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirera primärproducenter och livsmedelsförädlare företag till en grön omställning i produktionen. Det kan gälla energieffektivisering genom energikartläggningar eller genom att införa gröna alternativ som ersätter fossil energi (exempelvis biogas, solceller, biobaserade drivmedel eller andra insatsvaror) 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck.</p>	

Ökad produktion och konsumtion av norrbottnisk mat har bidragit till cirkulär ekonomi, den gröna omställningen och Agenda 2030.

Effekter som ska uppnås	Åtgärd	Målgrupp för effekter	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Minskat matsvinn</p>	<p>Innovationsarbete</p> <ul style="list-style-type: none"> - Insatser som stimulerar att livsmedelsproducenter och livsmedelsförädlare inventerar restflöden och vidtar åtgärder för att minska dessa och/eller omsätta restflöden genom innovation och produktutveckling. - Insatser som stimulerar offentliga aktörer att inventera matsvinn och utveckla åtgärdsplaner för att minska matsvinn i kök och vid servering. - Insatser som stimulerar restauranger och handel att inventera sitt matsvinn och utveckla åtgärdsplaner för att minska matsvinnet. <p>Aktivt samarbete mellan organisationer och företag</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utveckling av kretsloppssamarbete mellan livsmedelsproducerande företag och andra sektorer eller med länets kommuner, exempelvis genom att röta matsvinn till biogas. <p>Inspirations- och motivationsaktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktiviteter som motiverar privata konsumenter och handel till att minska matsvinnet. 	<p>Primärproducenter och förädlare av kött, fisk, vegetabilier (spannmål, bär, potatis och grönsaker) samt dryck. Restauranger och caféer, handel och privatpersoner. Offentliga aktörer samt näringsliv.</p>	

7. Genomförande – vem gör vad?

Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi ger en gemensam vision och målbild som skall ange färdriktningen för hur alla vi inom Norrbottens län tillsammans tillvaratar livsmedelssektorns utvecklings- och tillväxtpotential på ett bättre sätt. Ansvar för genomförande av många åtgärder ligger därför hos många aktörer i livsmedelsbranschen och stödjande funktioner där omkring. Livsmedelsföretagare, handeln, branschorganisationer, kommuner och myndigheter, forsknings- och utbildningsinstanser, rådgivningsorganisationer, landsbygds- och näringslivsutvecklare, finansiärer men också regionala och lokala politiker – alla ansvarar för att bidra till de gemensamma målen inom sitt respektive verksamhetsområde. Den regionala livsmedelsstrategin kan fungera som en länk mellan privata aktörer, offentliga aktörer (lokalt, regionalt, nationellt) samt till andra nätverk inom området.

Den regionala livsmedelsstrategins samarbetspartners består av Länsstyrelsen i Norrbotten, Region Norrbotten, Norrbottens kommuner och LRF Norrbotten. Samordningsansvaret har Länsstyrelsen i Norrbotten.

Vilket mandat eller ansvar finns?		
Aktör	Åtgärd	Koppling till mål i Agenda 2030
Privata aktörer	<ul style="list-style-type: none"> - Företagen i hela livsmedelskedjan har själva ett stort ansvar för att utveckla och driva sina verksamheter i riktning mot strategins vision och strategiska mål. - Kunskaps- och branschorganisationer i livsmedelssektorn ska verka för önskade effekter i värdekedjan, d.v.s. vision och strategiska mål i livsmedelsstrategin. Detta bör framgå i projektmedelsansökningar, där man också med fördel åtar sig att rapportera ett underlag till projektbanken på www.naramat.nu inom projektets budget. Mall för rapportering till projektbank delges av samordnare/verksamhetsledare för Nära Mat. 	
Offentliga aktörer (nationell nivå)	<ul style="list-style-type: none"> - Regeringen beslutar om handlingsplaner för genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin. - Centrala myndigheter får regelbundet uppdrag i genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin som knyter an till genomförande av den regionala livsmedelsstrategin - Centrala myndigheter har uppdrag om att tillsammans med Försvarmakten utveckla beredskapsarbetet och landets livsmedelsberedskap. 	

Vilket mandat eller ansvar finns?		
Aktör	Åtgärd	Koppling till mål i Agenda 2030
<p>Offentliga aktörer (regional nivå)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Länets offentliga aktörer ska verka för att möjliggöra genomförandet av strategins vision och strategiska mål - Länsstyrelsen i Norrbotten ska enligt regleringsbrev redogöra för hur man driver det regionala arbetet med nationella livsmedelsstrategin i samarbete med regioner, kommuner, organisationer och näringsliv - Sametinget har genom regleringsbrev uppdraget att utveckla den samiska maten i arbetet med den nationella livsmedelsstrategin. Insatser riktade till rennäring och samisk mat ska, vid behov, ske i dialog mellan länets offentliga aktörer och Sametinget. - Länsstyrelsen i Norrbotten är ansvarig för behovsanalys för beredskap i länet och förslag finns att Länsstyrelsen i Norrbotten ska se över samordning av beredskapsarbetet mellan de fyra nordliga länen. - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetspartners ansvarar, tillsammans med en samordnare/verksamhetsledare för uppförande av strategi, handlingsplan samt uppföljning av strategiska mål. - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetspartners ansvarar för att genom samordnare/verksamhetsledare synliggöra framgångsrika samarbeten för att inspirera och motivera fler att jobba i samma riktning med inspiration och erfarenhetsutbyte mellan länets olika aktörer. - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetspartners ansvarar för en gemensam kommunikation där kunskapsunderlag och publikationer finns lättillgängligt, regionala och nationella nätverk synliggörs, med uppföljning av aktiviteter och lyfter fram aktuella projekt och verksamheter. - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetsaktörer skall verka för att uppnå en bred förankring och acceptans internt och externt. En politisk förankring har stor betydelse för strategins genomförande och måluppfyllelse. - Den regionala livsmedelsstrategins samarbetsaktörer bistår med regional representation i olika nationella och regionala nätverk med koppling till den nationella livsmedelsstrategins genomförande och en ökad livsmedelsberedskap. 	

Vilket mandat eller ansvar finns?		
Aktör	Åtgärd	Koppling till mål i Agenda 2030
Offentliga aktörer (kommunal nivå)	<ul style="list-style-type: none"> - Länets kommuner har i sina uppdrag flertalet verksamheter där livsmedelssektorn berörs. I den regionala livsmedelsstrategin lyfts ett antal åtgärder med förslag på konkreta aktiviteter med kommunerna som ansvariga, där målsättningen är att stärka livsmedelssektorn och trygga befolkningens försörjningsförmåga av bra mat och rent vatten. 	
Finansiärer	<ul style="list-style-type: none"> - Det finns inga riktade nationella medel för genomförande av den regionala livsmedelsstrategin. Därför är det av stor vikt att offentliga och privata finansieringar kan nyttjas och riktas för hela livsmedelskedjan. Möjliga finansieringar kan vara: Nationella medel (Tillväxtverket, Jordbruksverket, MSB, Livsmedelsverket, Vinnova etc.), Regionala utvecklingsmedel (Region Norrbotten), Landsbygdsprogrammet (Länsstyrelsen & Sametinget), Interreg (Länsstyrelsen), Leader-programmen, privata finansiärer (banker och företagsfonder), stiftelser etc. - Offentliga aktörer verkar för att det företagsfrämjande systemet kan tillgängliggöras för företag i hela livsmedelskedjan. - Privata finansiärer verkar för att finansiering till hela livsmedelskedjan kan tillgängliggöras. 	

Genom **webbplats** och via **sociala medier** kan arbetet följas, nätverk vidareutvecklas och kunskapsutbyte ske. Material på webbplatsen skall inspirera och motivera aktörer i länet att utvecklas och verka för att uppnå strategins mål.

NÄRPRODUCERAT

LOKALOOLAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

NÄRPRODUCERAT

 [Nära Mat: Norrbottens livsmedelsstrategi](#)

 [@nara_mat](#)

 [Nära Mat podden](#)

 [Mer norrbottnisk mat på tallriken](#)

 [#näramat](#)
[#memorrbottniskmatpåtallriken](#)
[#näramatpodden](#)

www.näramat.nu